

Harp geeft Marianne Smit spierballen

Westzaanse naar 'de Olympische Spelen'

From: Noord Hollands Dagblad, July 25th 2009

WESTZAAN - De harp heeft een kennelijk niet uit te roeien 'engeltjesimago, maar Marianne Smit (25) zou het eerder een manneninstrument noemen. Ze krijgt blaren van het trekken aan de snaren. „En ga maar eens met dat ding lopen zeulen, ik krijg er spierballen van.“ In augustus treedt de Westzaanse twee keer op in de Zaanstreek en volgt ze een masterzomercursus in het Lioba-klooster in Egmond. In september speelt ze in het Concertgebouw in Amsterdam. Daarna 'de Olympische Spelen voor harpisten' in Israel.

Gesprek van de week

Als een wereldberoemd componist jou uitverkiest, maak je gelijk naam. Dat gebeurde in 2006 met de jonge Zaanse harpstudenten Marianne Smit en Esther Kooi. Ze hadden de Duitser Karlheinz Stockhausen (1928-2007) leren kennen via zijn levenspartner Kathinka Pasveer, de van oorsprong Zaanse fluitiste. Stockhausen schreef in opdracht van de Dom van Milaan het stuk 'Freude' voor twee harpen. Het ging op 7 juni 2006 in diezelfde kathedraal in premiere, Esther en Marianne speelden het voor zo'n drieduizend mensen. Marianne zal het nooit vergeten. „We zaten onder het altaar, te wachten op het sein. Het duurde wel een uur, ik 'moest' van de zenuwen, maar er was geen wc. Een soort beproeving was het. Maar toen we op moesten, was de wc uit het hoofd. Zo gefocust als je dan bent.“

Vollenweider

De Zwitser Andreas Vollenweider slaagde er als een van de weinigen in om met zijn harpmuziek een groot publiek te bereiken. Het album 'Behind the gardens' bleek begin jaren tachtig een enorm succes. „Mensen beginnen nogal eens over hem, ja. Het is ook treurig dat zo weinig voor de harp is gecomponeerd.“ Zoals de Suite in Cklein, BWV 997 van J.S. Bach of 'verplichte kost' van de 18e

eeuwse Boheemse harpist/componist Johann Baptist Krumpholz. Van de laatste is Marianne nu weer een sonate aan het instuderen. „Niet echt heel leuk, maar het is nodig voor de voorronde van het concours in Israel.“ Daar strijden 36 harpisten, uit heel de wereld. „Het is het belangrijkste harpconcours ter wereld.“ Ze doet voor het eerst mee. „Doelen stellen, dat heb ik nodig om scherp te zijn. Je kunt je daar meten met de besten.“ Geen Calvinistische houding van meedoen-is-al-mooi. „Nee, ik kom om te winnen.“

Moeder Gertru Smit, tevens harpiste en hoofd van de afdeling muziek van Fluxus in Zaandam, vergezelt haar. „Als een soort coach, een beetje mijn geweten, zeg maar.“ Lachend: „Als ik er voortijdig uitvlieg, maken we er daar nog iets gezelligs van.“ De harp was niet van begin af aan favoriet. Sterker, ze dacht er niet eens over. „Harp was bij ons thuis zo normaal, omdat m'n moeder natuurlijk speelde. Ik wilde op m'n vierde piano spelen.“ Op de muziekschool was ze een gemiddelde leerling. „Gewoon leuk, verder niet.“ Het kinderprogramma 'Geef nooit op' van Peter-Jan Rens zorgde in de jaren negentig voor een belangrijk keerpunt in haar Leven. „Dan kon je een wens in vervulling laten gaan. Een van de leerlingen op de muziekschool was Esther Kooi.

Ik kende haar toen niet, maar zij wilde met de harpleerlingen van mijn moeder iets op tv spelen. En ik wilde ook mee, omdat ik Peter Jan Rens vanaf mijn vijfde al zo leuk vond als 'Meneer Kaktus'." Een oude harp werd opgelapt en moeder leerde dochter wat partijtjes uit 'Belle en het beest'. 'En dan doen we net alsof je erbij hoort'. „Esther in het midden, wij met zo'n dertig harpen om haar heen." Daarna was Marianne verkocht. „Het ging heel snel, ik was niet achter de harp weg te slaan." Het tv-optreden hing voor Marianne aan een zijden draadje, want vijf dagen daarvóór kreeg ze een ongelukje waarbij ze haar linkerarm brak. Daar is ze nooit helemaal van hersteld. Om dit te demonstreren, steekt ze beide armen naar voren en doet draaibewegingen. „Nou, je ziet het, dat lukt links dus niet echt goed. Maar het is een soort handicap waar mee valt te leven. Bij de McDrive kan ik het eten moeilijk aannemen; iets met rechts van de tafel vegen en met links opvangen, gaat ook niet. Als dat alles is." Ze geeft twee dagen per week les op muziekscholen in Beverwijk en IJmuiden. Daarnaast is ze onder meer remplaçant (plaatsvervanger) bij het Radio Filharmonisch Orkest en trad ze afgelopen jaar in het buitenland op met het wereldberoemde Concertgebouworkest. Dat is niet alleen eer en erkenning, het staat ook goed in haar CV, geeft ze toe. Omdat ze destijds zo intensief met Stockhausen hebben gewerkt aan 'Freude', zijn Esther en Marianne officieel de zogeheten interpreten — uitleggers en vertolkers — van 'Freude'. In die hoedanigheid kunnen ze in Stockhausens woonplaats Kurten (bij Keulen)

masterclasses geven aan muzikwetenschappers en musici. 'Freude' duurt veertig minuten en is het tweede uur van het omvangrijke werk 'Klang'. Dat verklankt alle 24 uren van de dag. „We hebben toen een half jaar lang niets anders gespeeld dan 'Freude'. Als derdejaars conservatoriumstudenten konden we daar ook tijd voor vrijmaken."

Het Leven verliep volgens 'trainingsschema'. Na de uitvoering in Milaan werd in juli en augustus 2006 de muziek opgenomen en uitgebracht. In Stockhausens studio en door Stockhausens uitgeverij. Daarna had Marianne het wel even goed gehad met 'Freude'. „Maar toen wél enorm veel geleerd. Wat betreft discipline, perfectionisme, luisteren. Hoe je het best kunt studeren: niet stomweg 'nootjes happen'." Met de Jong Talent-opleiding meegerekend, zit ze nu elf jaar op het Conservatorium van Amsterdam.

Examen

Op 14 september doet ze om 19.30 uur haar — gratis toegankelijke — masterexamen in het conservatorium, in één stuk begeleid door een strijkkwartet. Voor het concours in Israël moet ze veertien composities uit haar hoofd leren. Ter voorbereiding doet ze op 16 augustus om 15.30 uur een try-out in het kerkje van Krommeniedijk. De week erna is de masterzomercursus in Egmond door harpiste Erika Waardenburg. De cursisten spelen op 24/8 om 19.30 uur in de Verkadezaal van Fluxus aan de Westzijde in Zaandam. Drie van hen, onder wie Marianne, zijn bij het concours in Israël.

Article by Ton de Lange

Photograph by Jolanda Hoogendoorn